

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/143653,Otwarcie-wystawy-Powstania-slaskie-19191921-w-Senacie-RP-12-maja-2021.html>
24.04.2024, 20:18

Otwarcie wystawy „Powstania śląskie 1919–1921” w Senacie RP, 12 maja 2021

Senat Rzeczypospolitej Polskiej 12 maja jednogłośnie podjął uchwałę o ustanowieniu roku 2021 - rokiem powstań śląskich.

„Śląsk to jedna z naszych pereł w koronie. Potrzeba było jednak aż trzech powstań śląskich, ogromnej determinacji mieszkańców, aby znalazł się on w granicach Rzeczypospolitej. Doceniamy ogromny wysiłek uczestników tych powstań, czcimy pamięć ich poległych bohaterów” – powiedział Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki, otwierając 12 maja 2021 r. w Senacie wystawę „Powstania śląskie 1919–1921”.

Ekspozycję – z inicjatywy senator Haliny Biedy, przewodniczącej Senackiego Zespołu ds. Rozwoju Województwa Śląskiego – przygotował Oddział Instytutu Pamięi Narodowej w Katowicach. Senator Halina Bieda przypomniała, że to Senat ustanowił 2021 r. Rokiem Powstań Śląskich. Podziękowała za udział w wernisażu przedstawiciele urzędów i instytucji z województw opolskiego i śląskiego – historycznego obszaru Śląska.

„Wszyscy i wszystko dla Górnego Śląska” – to hasło tygodnia górnośląskiego,

organizowanego przez Centralny Komitet Plebiscytowy w Warszawie na przełomie 1920 r. i 1921 r., o czym przypomniał dr Andrzej Sznajder, dyrektor katowickiego oddziału IPN. Wiece i manifestacje patriotyczne stanowiły wsparcie polskiego społeczeństwa dla Górnoszlązaków, starających się o połączenie Górnego Śląska z Polską. „Tą wystawą chcemy przypomnieć nie tylko tamte wydarzenia, ale też to, że sprawa Śląska to sprawa Polski” – powiedział dyrektor Andrzej Sznajder.

Po I wojnie światowej, na mocy traktatu wersalskiego z 28 czerwca 1919 r., zdecydowano, że o przyszłości Górnego Śląska, znajdującego się do tej pory w granicach państwa niemieckiego, postanowi plebiscyt, w którym uprawnieni ku temu mieszkańcy regionu oddadzą głos za jego przynależnością do Niemiec lub do Polski. Na górnośląskim obszarze plebiscytowym rozpoczęła się kampania propagandowa prowadzona przez obie strony, mająca przekonać niezdecydowanych. Dramatyczny przebieg konfliktu o Górny Śląsk spowodował konieczność trzykrotnego zrywu zbrojnego.

Wystawa „Powstania śląskie 1919–1921” została przygotowana przez Oddziałowe Biuro Edukacji Narodowej IPN w Katowicach w ramach projektu wystaw elementarnych Instytutu Pamięci Narodowej. Składa się z 15 paneli, prezentujących w układzie chronologicznym najważniejsze wydarzenia z lat 1918–1922, czyli okresu, w którym ważyły się losy regionu. Koniec I wojny światowej, pierwsze i drugie powstanie śląskie, plebiscyt górnośląski oraz poprzedzająca go kampania propagandowa, trzecie powstanie śląskie, a w końcu podział regionu i przejęcie przyznanej części Górnego Śląska przez administrację polską – to najważniejsze aspekty tej opowieści.

Wykorzystane fotografie i dokumenty pochodzą ze zbiorów: Archiwum Archidiecezjalnego w Katowicach, Muzeum Czynu Powstańczego w Górze św. Anny, Muzeum 2 Korpusu w Józefowie, Muzeum Górnośląskiego w Bytomiu, Francuskiej Biblioteki Narodowej, Biblioteki Śląskiej, Biblioteki Narodowej, Narodowego Archiwum Cyfrowego, Grzegorza Grześkowiaka.

Autor: Aleksandra Korol-Chudy

Projekt graficzny i skład: Aleksandra Korol-Chudy, Michał Bartłomowicz

Recenzja: dr Mirosław Węcki, dr hab. Filip Musiał

*Informacja: mat. wł.,
senat.gov.pl.*